

ONDŘEJ HEJMA

AMERICKÝ
BLUES

Od autora
bestselleru
fejsbuk

FRAGMENT

Ondřej Hejma – Americký blues

také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.fragment.cz

Ondřej Hejma
Americký blues – e-kniha
Copyright © Fragment, 2013

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Americký blues
text © Ondřej Hejma, 2013
copyright © Fragment, 2013

ONDŘEJ
HEJMA

AMERICKÝ
BLUES

Děkuji celé své rodině, včetně znovunalezeného Strýčka,
a také přátelům na obou stranách Atlantiku,
bez jejichž inspirace bych nenapsal ani řádku.

Obsah

Kapitola 1	15
Kapitola 2	35
Kapitola 3	53
Kapitola 4	87
Kapitola 5	109
Kapitola 6	131
Kapitola 7	167
Kapitola 8	183
Kapitola 9	203
Kapitola 10	219
Kapitola 11	249
Poslední leč	261
Tipy pro Vás a Vaši čtečku:.....	273
Žoužel a jiné povídky.....	273
Jak jsem vezl kůrovce a jiné neOBYČEJNÉ POVÍDKY.....	288

Motto:

*Velezrada není trestný čin,
ale ústavní delikt*

Zápisky z jednoho think tanku

Ve vedlejších rolích také uvidíte:

Velekněz: Václav Klaus

pan Václav: Václav Havel

Kníže: Karel Schwarzenberg

Těžkej Miloš: Miloš Zeman

Král Dobrojed: Karel Janeček

Alison,

letos jsem byl na prvního máje v Praze, se Štěpánem a Dušanem. Byl tam taky starší Jakeš a já si uvědomil, že nakonec přežil pana Václava. „Je hezky a to dokazuje, že nás pánbůh má rád,“ říkal do mikrofonu jeden z nich. No a socani, co přišli potom, vypadali úplně stejně, akorát byli o trochu mladší. Taky tu máme naši verzi Occupy Prague. Na Klárově stojí celkem třináct stanů, hezky čistejch a uklizenejch, v jednom prej pěstují trávu.

Možná znáte tu dojemně českou kroniku naší vinylový generace, něco na pomezí reality show a literárních pamětí, román odehrávající se v hlubinách mé duše i na stránkách bulváru, v příšeří archívů i na výsluní společenské špiček. Možná jste ji četli, možná ne, ale copak za to můžu, že se mě tehdy prostě z nějakých důvodů zmocnilo nutkání pokusit se o něco vysloveně nemožného? Že jsem zatoužil překročit svůj stín trochu jinak, než jenom se někde zhulit jako mopslík?

Upřímně řečeno, na samým začátku jsem celou akci koncipoval jako měsíášskej pokus zachránit mého kamaráda Štěpána, kterej měl zrovna problémy, protože tím se nikdy nedá nic zkazit. Skrz toho kamaráda jsem se pak začal hrabat ve svém vlastním životě a dostal se snad až na samý dno té studnice poznání, která spíš připomíná kanál, jen abych si potvrdil, že pravda je omamná květina, která slabý nezabije a silné nezahojí, jak zpívá Merta. A nakonec jsem šel, docela sám, světa kraj, za svou dávnou a ztracenou láskou, abych to celý prožil ještě jednou, což je podle mě lepší než plastická chirurgie.

Všechno běželo jako po másle, na konci té cesty jsem byl spokojenej a v opakujičích se záchvatech neskromnosti jsem si myslel, že sumu toho poznání by se jednou mohly učit děti ve škole místo těch paskvilů, co do nich cpou dneska. Nebo by se třeba dala strčit do nějaký rakety, která jednou poleť ke hvězdám, protože ty, co přijdou po nás, na to buď zapomenou, nebo to padělaj, či jinak zfixlujou, ale každopádně to bude jinak.

No a proto i tohle pokračování píšu radši osobně a ručím za to se vším všudy. Tím pádem je jenom logický, že v středobodu toho pekelného mariáše je momentálně Terry, ne Pratchett, ale právě ona výše zmíněná americká malířka, zpěvačka a hipísačka, se kterou jsem prožil přesně před čtyřiceti lety krátkou, ale o to beznadějnější romanci v Praze, a právě jsem ji znovu potkal v Njujáci, ve Staroměstském baru na východní 18. ulici mezi Broadwayí a Park Avenue.

Mezitím proběhly naše životy na opačných koncích týchle planety, rozdělený ostnatým drátem a tisíci mil Atlantického oceánu, ale navzdory tý železný oponě se naše dva světy pořád všelijak prolínaly, měnily a ovlivňovaly.

Já jsem byl shodou okolností na té špatný straně, což mělo obrovskou spoustu nevýhod, jako že jsme nic neměli a nikam nesměli, ale zato jsme to měli jistý, a tak nepřekvapí, že ze všeho nejvíc jsem toužil poznat tu druhou stránku věci, totiž co je tam *venku*. Zkusit si ten jejich krásnej, svobodnej život, se vším všudy, poznat to a rozumět tomu, eventuálně bejt jako voni, kdyby to za něco stálo. Ale nešlo to, pokud člověk nechtěl opustit domov, spálit za sebou mosty a celej život se ve snu strachovat, že si pro něj přijdou. Protože tak to tehdy chodilo, vzhledem k tomu, že právě kolem nás zuřila občanská válka, sice prej studená, ale voprz to byl taky. Satanáš si nás rozdělil do různých táborů a kochal se pohledem na ty bojující Monteky a Kapulety, Komanče a Apače, Židy a Araby, a vůbec.

A pak přišel pan Václav s tou jeho sametovou revolucí, opona jakoby zmizela, hranice se otevřely, mlha nad blatama byla pryč, a najednou bylo možný všechno, ale máloco bylo jistýho, protože tak to zase chodí v tom svobodným světě. I proto jsem v ten čtvrteční podvečer nakráčel na rande s Terry do zmíněného Staroměstského baru s modrou růží v ruce a srdcem na dlani.

Překvapivě snadno jsme tu přetrženou nit navázali a ohýnek vzpomínek rozfoukali tak mocně, že svítil jako vánoční stromeček

z nějaký kreslený pohádky pro děti. A pak jsme vyrazili cestou necestou do Města měst, kde právě začínalo pršet. Ještě ten večer jsme prošli celým tím krajem bezbožným, až na 4. ulici, do samotného srdce Lower East Side, ve šlépějích všech těch slavných předchůdců, který si tam v rozpuku našeho mládí brousili ostruhy. A za pár dní jsme se ocitli až na severu, ve Vermontu, na kanadský hranici, kam vede Highway 91, a kde když ze stromů padá to jejich javorový listí, jezdí se tam koukat celej svět. Dokonce existují kalendáře, který přesně ukazují, kde a kdy ta zelená pěkně žloutne a kam čaroděj podzim nainstaloval nejhezčí zlatavě hnědou a jak vypadá ta správná oranžová, taková ta lehce do krvava, a podobně.

Ale protože nic netrvá věčně, na samým konci toho vzájemného snu jsme se museli vydat na nádraží, protože zpáteční vlak jsem prostě nechtěl zmeškat (což ji malinko urazilo), a protože bylo pozdě, utíkali jsme, riskovali mezi autama a na závěr zjistili, že ten starý dobřej newyorskéj expres má 40 minut zpoždění, nad čímž se tam nikdo nijak zvlášť nepozastavoval, protože Vermontér je tady za celej den jedinej spoj, a tak si ho asi příčinně vážej.

Ten bonus jsme využili do poslední mrtě, zapěli písničkou loučení a já přes dvojité okno Amtraku naposledy připlácnul ksicht na sklo, abych se rozloučil se svou nově nalezenou milou a pak ji zase ztratil. Nejspíš definitivně. A protože se ty nová vokna už dávno nedaj stahovat za účelem mávání na rozloučenou, byl jsem Adonaiovi vděčný za to, že aspoň ty pražce jsou furt stejný a pořád hrajou to svý monotónní boogie: ta-dam-ta-dam-ta-dam-ta-dam.

Koukal jsem z okna toho vlaku na povodněma zpustošený kraj, dílny u trati i elegantní zátoky s jachtama, a tam někde v dáli na druhý straně jsem zase tušil romantický zákoutí, kde americký filozofové dokázali kdysi prodávat velký myšlenky bohatým lidem, který je převáděli do praxe.

Projížděl jsem tou puritánskou Amerikou, který se říká taky Nová Anglie, od těch dob, kdy sem dorazili přistěhovalci z Evropy

a chtěli tu žít nově a lepší život, ale to právo si museli zcela nepuritánsky vzít od místních rudochů, kterejm omylem říkali Indiáni. A když po nějakých osmi hodinách slunce začalo padat za obzor, byl tu zase Njujác, kterej s Indiánama nemá už dávno nic společného.

Penn Station byla plná lidí, zřejmě jako vždycky. Lidí, který jsem vůbec nevnímal a oni mě ovšem taky ne, protože tak to na nádražích chodí. Bloudil jsem jen tak zbůhdarma dokola a kolem, protože se blížil konec té cesty a já prostě nechtěl, aby skončila. A tentokrát to bylo jen a jen moje rozhodnutí. Celou dobu jsem při tom horečně přemýšlel, kam bych po té cestě šel, kdyby to náhodou šlo a ona někam pokračovala, a nejhorší na tom bylo, že mě nic nenapadalo. Moje možnosti byly na jednu stranu neomezený, ale zároveň se rovnaly nule.

*Standing at the crossroad
tried to flag a ride
Didn't nobody seem to know me
Everybody pass me by*
Robert Johnson

Nakonec, na prahu noci, jsem utáhaněj a zmlácenej osudem za sebou zabouchnul dveře Vítova loutkářského ateliéru, padnul na postel a tam už mi rohatej servíroval první dáreček: mail od Terry.

Právě jsem se vrátila domů, poté co jsem ti připila v srdci na farmářském trhu, kde jeden kluk, co jsem ho učila na gymplu, prodával jablečnou kořalku. Můj gauč z Montclairu je pořád plnej krásnejch snů. Dívala jsem se na ten vlak tak dlouho, až jeho bílý světlo zmizelo za zatáčkou u řeky.

A věděl jsem, že je zle, protože najednou bylo jasné, co se stalo: my dva pamětníci a notorický romantici, exotický existence lehce ztracený v překladu a čase, teď stojíme na té ďábelský křižovatce, o který zpívá výše zmíněnej praotec blues Robert Johnson, a máme

přesně dvě možnosti: buď to všechno hodit za hlavu, dělat, že se to nestalo, a zapomenout, anebo taky ne.

Podle tý starý bluesový legendy když člověk přijde na tu křižovatku a rohatýho tam potká, má možnost mu půjčit svoji kytaru, on na ni zabrnká, a když mu ji vrátí, tak od té chvíle umí dotyčný nešťastník zahrát, co se mu líbí, ale všichni víme, za jakou cenu.

Moh jsem si uchovat to nádherný, romantický dobrodružství v srdci a nikdo by se nemoh divit nebo mi to vyčítat. Ale já jsem jí odepsal. Takže tenhle souboj se Satanášem jsem prohrál, a to hned na začátku. A jak víme, nebylo to poprvé.

Takže se stalo, že zrovna my dva, který víme, jaké je to pocit, dostat dlouho očekávanéj dopis, kterej právě prošel železnou oponou a bolševickou cenzurou na superlehkým leteckým papíru, zrovna my dva musíme podlehnout tomu pokušení a převést náš nádherný vztah z říše představ, iluzí, sladkýho zapominání a požehnaný nevědomosti do reálnýho instantně-digitálního klipu, kterej může zničit úplně všechno!

Jenom proto, že se ukázalo, že tahle pubertální válečná romance umí úplně klidně pokračovat, a to v neuvěřitelný transpozici do 21. století, kdy se otevírají nový netušený možnosti, naše životy berou poslední zatáčku a my vbíháme do cílový rovinky.

Dneska ráno jsem se motal po Loisaide jako nějaká ztracená duše a povídal si s tebou. Snažím se přijít na kloub tomu, co se stalo a co to znamená, ale možná to vezmu hákem tak, jak to děláš ty. Vím jen to, že bych se s tebou chtěl ještě jednou vrátit do Chelsea.

Vím, že dneska to může někomu znít jako strašnej žvást, ale v tu chvíli to byla pravda pravdoucí. A Chelsea je diner, vermontská putyka poblíž Brattleboro, města, kde Terry bydlí, knajpa, která vypadá trochu jako ten podnik z úvodní scény v Pulp Fiction, protože v takovejch

se evidentně v Americe dějou vážný rozhodnutí, vraždy a jiný přelomový záležitosti.

Bylo to na začátku toho dne, kdy jsme se vydali proti toku Západní řeky za její dvaadevadesátiletou tetičkou Marge, skrz města, který se jmenujou třeba Jamajka nebo Berlín, kolem velkou vodou strženejch mostů a lahviček zlatýho javorovýho sirupu u cesty. A z mýho docela pragmatickýho života se právě tady začala klubat jedna sladká hipísácká romance, plná sentimentu a velkejch myšlenek, osudovosti, žalu a zmaru, a to všechno pro tu pravou lásku jen. Zkrátka ten žánr, ze kterýho se naší společný kamarádce Hilary chce vždycy spolehlivě blejt.

Kapitola 1

ve které se vracíme z kosmu zpátky domů,
na scéně se objeví Batman, dozvíme se,
proč je první zářez vždycky nejhlubší,
jak to dělá Frank Sinatra,
kdo dostal letos medaili
a kdo zpívá porno

Pondělí 10. 10.

Letadlo do Prahy bylo plný důchodců, který si jeli do stověžatý matičky osvěžit svoje vědomosti o Kafkovi, Golemovi a všech těch exotických lidech, který tam žijou, z nichž nejznámější je pan Václav. Připadal jsem si jako kosmonaut, kterej letí náhodou s nima a přistoupil do týhle lokálky až na poslední chvíli na svý cestě z vesmíru, takže je patřičně zpomalenej, sice pořád ještě volnej jako pták, ale tam někde dole se už blíží ta modrozelená planeta a začíná ho přitahovat svojí gravitací, která je z definice tak zoufale přízemní a svazující.

„Tak jak ses měl,“ zeptala se Bludimíra v příletový hale jakoby z povinnosti, a na co jinýho se proboha taky měla ptát? Protože i kdyby neexistovaly žádný maily, skajpy nebo telefony, Kníže temnot jí už dávno zprostředkoval ten pocit, že se něco děje.

„Dobře jsem se měl,“ odpověděl jsem po pravdě a doufal, že tohle téma chvilku vydrží a hovor se hned tak nestočí na otázky jako třeba co bude dál se mnou, s náma, nebo s nima, a tak podobně. Snad proto jsem naladil filozofickou notečku, což v praxi znamená především dělat mlhu.

„A nejlepší na tom bylo to, jak jsem si tam uvědomil, že fakt nemá cenu se někam honit, že život je příliš krátkej na to, aby člověk dělal něco jinýho, než co ho baví,“ prohlásil jsem a připadal bych si trošku jako Jarda Jágr ve dveřích s tou pizzou z reklamy na Sazku, kdyby už tehdy existovala.

„Protože všechno ostatní člověka zotročuje, ničí a dostává do nepohody,“ ráčil jsem to ještě dovysvětlit.

„To jsem ti přeci vždycky říkala,“ opáčila bezelstně Bludimíra a měla pravdu. Ale jaksi se neobtěžovala dodat to, co jsem věděl zase já, a totiž, že její život je taky plnej smělejších a důležitějších úkolů, cílů

a plánů, který je třeba realizovat okamžitě a pokud možno všechny najednou a se mnou. A že moje účast je o dost důležitější než případnej cíl. Ona to takhle prostě má a někdo by moh říct, že na tom není nic špatnýho. *A pak jsem uviděl to auto.* Moje auto.

To auto nebylo umazaný ani špinavý, nebo zablácený, to auto bylo prostě zasraný k nepoznání.

„Tohle má bejt ta vzpomínka, která bude navždycky symbolem mýho návratu domů? Tohle je to přivítání na Ithace, když Odysseus konečně znovu našel rodný břeh? Copak je to možný, že nemá ani kouska citu v těle!“ řval jsem v duchu, ale navenek jsem zachovával ledovej klid.

„Proč je to auto takový špinavý,“ zeptal jsem se potichu, jako by o nic nešlo.

„No protože jsem jela zadem a tam zas začínala nějaká řepná kampaň, nebo co tam zas vopravovali, prostě děsnej bordel, jako vždycky,“ odpověděla Bludimíra bez prodlení a plynule, asi proto, že to nebylo poprvé.

„No právě, tak proč jsi nejela po dálnici?“ pokračoval jsem, protože zeptat jsem se musel. „Je to přeci stejně daleko,“ dodal jsem, a protože to taky nebylo poprvé, věděl jsem dobře, že tahle situace nemá dobrý řešení. Navigace a čtení map, to je důvod, proč se mů všeobecně milovaný manželce říká Bludimíra.

„Protože jsem musela nejdřív něco zařídit a vyjela jsem trochu pozdě. Měla jsem toho dneska ráno fakt dost,“ přišla od paní doktor-ky odpověď, který jsem se obával, protože i tu jsem dobře znal.

„Ale vždyť jsi to mohla klidně odložit,“ namítnul jsem s už zřetelně sebevražednou logikou. „To snad mohlo chvíli počkat, ne? Zrovna dneska!“

„Prostě jsem tam tudy jela, a ty mi NEBUDEŠ říkat, kudy mám jezdit,“ vybuchla mi zblízka pěkně do očí. Lucifer, ta stará svině vychcaná, mi úslužně otevíral dveře a usmíval se u toho jako vždycky. Byl jsem doma.

Zbytek dne jsem měl na to, abych ho trávil sladce bezcílným bloumáním po baráku, občasným pochrupováním a přemítáním o životě, a když pak přijde noc, samozřejmě se nedá oka zamhouřit, jak už to u transatlantickéjch letů bejvá. A tak jsem sednul a píšu:

Když jsem se prohraboval nejzazšíma zákoutíma svého computerovýho bagu, našel jsem tam nejen ten golfovej míček z vašeho Country Clubu, ale taky celkem čtyři (!) zelený fazolky, který jsi tehdy přinesla do Baru. Cestovaly s tebou z Vermontu do NY, pak se mnou zpátky do Vermontu, pak zase vlakem zpátky, pak přes oceán do Evropy a teď seděj tady a koukaj na mě. Asi to není úplně legální, ale přiznám se, že jsem jednu z nich slupnul. Byla pořád sladká a čerstvá. Ještě mi zbejvaj tři.

Ta fazolka byla fakt vynikající a já měl obrovskou radost, že jí to můžu říct, protože to byla asi tak jediná pozitivní věc, která mě napadala uprostřed toho strašlivýho smutku, kterej nastává v těchhle situacích odloučení a univerzální beznaděje, tak jak jsem to znal ze starejch válečnejch časů. Ale zároveň, jak už jsem říkal, zrada je v tom, že už je po válce, ten ostnatej drát je dávno rozstříhanej na kusy, a Njujác je z Prahy jen osm hodin letu, což není o moc dál než autem do Ostravy v pátek odpoledne, když za Brnem opravujou dálnici, což je skoro vždycky.

A tím pádem neexistuje žádná výmluva, žádná sebelítostivá berlička, jako že to nejde, že nám osud nepřeje. Ono všechno jde, když se chce, a rohatej je vždy připraven. Hřiště má dávno nalajnovaný a dějou se neuvěřitelný věci. Například Terry mapuje, co je to Česko a kdo jsem já.

Středa 12. 10.

Ó H.

je pár věcí, který mi tě připomněly, když jsem se dívala na zprávy. Slovensko je prý jediný v celý tý vaší unii, který

nechtělo dát peníze do Řecka – a já si hned vzpomněla, co pro vás znamená nezávislost, vybavila si vaše dějiny a všechny ty věci, který jsi musel vstřebat a odrazit, protože tak to u vás chodilo. A pak říkali něco o tom, jak se děti v Číně už neučí ručně psát čínský znaky, kde jde o význam, a místo toho to píšou latinkou počítačem, kdy jde jen o zvuk, a vzpomněla si, jak ses ty naučil mluvit, psát a rozumět čínsky, a pak, několik hodin předtím, vlastně několik dní předtím, vlastně minulou neděli, hráli v rádiu *One Too Many Mornings*, ale zpíval to Joe Ely, takže já teď půjdu k pianu, najdu si Dylanovy zpěvníky a budu si to hrát.

A ty budeš zpívat druhý hlas.

HTS

Na to jejich rodinný piáno se dobře pamatuju, bylo takový ladovsky malovaný, sice trochu rozladěný, ale s krásným sytým tónem. Představa, že budu svý americký holce na starý kolena vysvětlovat, kdo je to Iveta Radičová nebo Robert Fico, co je to evropskej záchrannej val a proč to Slováci udělali, nebo spíš neudělali, mi ovšem přes veškerou snahu přišla přitažená za vlasy tak strašlivě, že jsem ji rychle zaplašil. Což nám ovšem nebránilo zcela vědomě pokračovat v práci na vlastní sebedestrukci:

Dne 13. 10. 2011, 20:56, Terry napsala:

Sedím tady v ateliéru a chtěla bych vědět, kolik hodin rozdílu je mezi tvým a mým gaučem. Vždycky když sem dorazím a najdu od tebe vzkaz, tak mám radost. Myslím, že zejtra přijde někdo, kdo mi pomůže vzkřísit můj laptop, tak, abych byla víc k dispozici okolnímu světu. Ani nevím, jestli je to dobře nebo ne. Každopádně prší a to já mám ráda. Zvlášť teď, když jsou všechny barvy bohatší a hlubší. Dneska jsem si sedla k obědu na svou oblíbenou barovou židli tady v ateliéru, podívala se

dolů na zem a zahlídla kousek papíru, na kterým bylo tvoje jméno s těma dvěma tečkama.

Takže ona to taky ví! Taky tuší, že tohle každodenní psaní je něco jinýho, než co jsme znali dřív, a že každěj počítač je zároveň pekelníkův nástroj. Taky ví, že tenhle druh psaní je jako ty granulovaný drinky, kdy pan kofein sice naměří všem stejně, ale ve skutečnosti je to jiný kafe.

Nejlepším důkazem jsou právě ty „dvě tečky“. Když jsem před čtyřiceti lety dostal od Terry svůj první (a na dlouhou dobu poslední) dopis, viděl jsem na obálce svůj jméno Ondřej napsaný se dvěma tečkama nad „j“. Taková dvojtečka neboli umlaut, česky řečeno přehláska, je k vidění hlavně v němčině, případně francouzštině, ale pouze nad „a“, „e“, „i“, „o“ a „u“, ale pokud jde o „j“, tak to nemá žádná abeceda na světě. Vzniklo to tehdy nepochybně z toho háčku nad „r“, kterej Terry neznala, a proto ho vyměnila za dvojtečku nad „j“, protože je rozená malířka, a já to nadšeně převzal navždy do svého repertoáru. Začal jsem se tak podepisovat a podepisuju se tak dodneška, i na daňovém přiznání, čímž jsem si podle mě přivodil regulérní změnu identity, o který jsme dlouho věděli jen my dva, nebo spíš jenom já. A ten mail pokračoval dál:

Musím do neděle trošku uklidit, protože pak budu na podlaze malovat velkou kulisu s názvem „New Amsterdam“, takovou starou mapu pro divadelní hru v místní škole pro dyslektický studenty. Možná tam zapracuju 4. ulici a zcela určitě tam bude taky Staroměstskej bar. Bude to podle obrazu, kterej se jmenuje „Lispenardská louka v roce 1798 – pohled od Broadwaye poblíž Spring Street s výhledem na Hudson“.

A tak hned začínám pekelně googlovat, kde to je a co to je za louku, protože cokoliv prožívá Terry, chci okamžitě prožívat taky. Stačí pár